

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare: DUMINECA

Prețul Abonamentului:
 Pentru Austro-Ungaria pe an . . 10 coroane
 pe 1/2 an . 5 " "
 " România și străinătate pe an . 14 franci
 " pe 1/2 an 7 " "

Prețul inserțiilor:
 Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 6 cor., până la 200 de cuvinte, 8 cor., de aci în sus 10 cor.

Correspondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ”; eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
ADMINISTRAȚIA
 Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

În fața legilor bisericesci

Introducerea legilor polecite bisericesci în patrie a produs o îngrijire întemeiată în toate păturile societății și cu deosebire la noi români.

Prin aceste legi biserica propagătoarea religiozității și moralității este atăcată în temelile sale, în dogme. Și dacă aceia, cari după poziția lor chemați ar fi să sprijinească biserica în activitatea ei umanitară și civilizatoare, o lovesc fără scrupuli și cruțare, ce o se zică și se facă simplul nostru țeran? În contact des și neevitabil cu cei ce sunt contrari dovediți ai credinței și datinilor lui va trebui se primească și el cu timpul vederile lor și se lovească și el în această instituțiune dumnezească, carea i-a fost și-i este unicul asil de mângăere și loc de educațiune, și unica ocrotitoare a datinilor și naționalității sale.

Aci zace pericolul acestor legi. Că preoțimea noastră va fi scurtată în venitele ei stolare prin introducerea lor este un lucru nu de desconsiderat, dar după mine, numai secundar.

Trecut'au preste preoțimea română vremi cu mult mai aspre și totuși nu a perit. Câinii marilor proprietari doar nu ni se vor mai da spre hrănire, cum s'au dat protopărinților nostri. Și dacă din punct de vedere al dotațiunei preoțesci privim pericolul în față, ne vom convinge, că nu e așa de mare precum se arată la prima vedere.

Ne temem, că căsătoria civilă va micșora venitele preoțimei noastre. Dar oare nu am avut căsătoria civilă și până acum? Este știut, că dela anii șesezeci încoaci s'au înmulțit concubinatele într'un mod înspăimântătoriu. Ce venite a avut preoțimea dela aceste însoțiri ilegale, pentru oprirea cărora stăpânirea politică zicea că n'are legi, de câte ori cerea autoritatea bisericască delăturarea răului? Nici unul! Și totuși preoțimea română și-a aflat esistența.

Ei bine! Ceea ce până acum era considerat de ilegal și impiu, de aci înainte se va săvârși sub scutul legii. Aceasta este toată deosebirea. Venitul stolar al preoțimei noastre are se rămână tot acela, carele a fost dela anii șesezeci încoaci. Și dacă în viitoriu ni se vor împuțina venitele, ce are se facă aceasta? Au nu sântem noi preoții următorii Aceluia, carele a zis: Vulpiile au vizuini și paserile ceriului cuiburi, eară Fiul omenesc nu are unde să-și plece capul. Vom pierde, căci așa voește stăpânirea. Vom suferi, căci o lege a patriei ne condamnă la aceea. Vom avea însă și timp destul se medităm asupra greșelilor noastre din trecut și bătându-ne peptul se zicem cu Vameșul: Îndurat fi noaue Doamne păcătoșilor!

Nu în micșorarea dotațiunei preoților zace însă importanța și gravitatea acestor legi nefaste, ci în umilirea bisericei lui Christos Domnul, în jignirea dogmelor ei, în abaterea credincioșilor dela adevărurile învățăturilor creștine. Credincioșii bisericei române ortodoxe sciau, că ea are șapte taine obligatoare pentru fiecare din ei. Prin căsătoria civilă i s'a luat tainei a șasa puterea obligatoare. Și dacă s'a putut cu ea, de ce nu se poate face și cu celelalte asemenea? Aci e pericolul!

Cuvintele St. Apostol Pavel: „Sciu că vor intra lupi grei între voi, cari nu vor cruța turma; și dintre voi înși-vă se vor scula bărbați, grăind înderetnicii, ca se tragă pre ucenici după dênșii“, (Faptele apost. XX. 29. 30) par' că ar fi scrise anume pentru timpul și starea noastră de acum! Căci întru adevăr, eată lupi grei stau înaintea staului turmei noastre; și între noi români desbinați în doauă confesiuni sânt o mulțime de bărbați hiperzelosi, cari grăesc înderetnicii câte toate, numai se facă proseliți!

Ce e de făcut între asemenea împrejurări? Dela norocoasa deslegare a acestei întrebări depinde viitorul bisericilor și naționalității noastre.

Nu a mea chemare este se desleg aceasta întrebare de viață. Voiu numai să-mi dau părerea în cauză.

Înainte de toate cred că în fața pericolului, datorința avem să nisuiim într'acolo, ca românii desbinați în două confesiuni să-și dea mâna frățească și se procedă solidar întru apărarea bisericilor lor atăcate. Bărbații noștri conducători dintr'o parte și dintr'alta ar putea lua inițiativa cu succes în direcțiunea aceasta.

În al doilea rând ar fi ca clerul nostru înalt și cununa frumoasă de jurisconsulți și inteligenți ai noștri se caute mijloacele pentru abrogarea acestor legi. Fie-care român în privința aceasta ar trebui să-și facă de principiu cuvintele bătrânului Cato: „Ego vero censeo“ etc.

Cel mai eficace mijloc întru apărarea bisericii de pericolul ce ni stă înainte stă însă în a da poporului nostru o educațiune religioasă, morală solidă și serioasă. Când poporul nu numai va cunoaște, ci va și implini din convingere preceptele religiunii, atunci ori și ce intențiune de a umili biserica se va sfărâma de rezistența lui.

Mihailu Juica

Adm. protop. al Vârșetului.

Studiu

despre Celți și numele de localități.

Dedicație P. S. S. Domnului Episcop NICOLAE POPEA

(continuare)

3. Celții sau Gallii în Italia

În Italia azi nu se află populațiune, carea se vorbească celtica sau gallica, dar' pentru întregirea scrierii despre Celți sau Galli, și pentru trebuința de datele aceste și în alte locuri, se cercetăm și aceasta parte istorică.

Galli s'au înmulțit foarte tare așa, încât nu mai puteau încapa în Gallia, și pentru aceasta au pornit în roiri mari, ca să cucerească Roma. Galli sub ducele lor Brennus (bren rege) la 253 an. R. 400 ant. Cr. au început de a trece preste Alpi în Italia și în 18 Iulie 363 an. R. la râul Allia bat pe Romani, aprind Roma, și numai pentru bani mulți s'au lăsat de ocuparea capitolului. La 500 an. R. șese popoare gallice, Cenomanii, Saluvii (Salasii) Boii, Lingonii, Seronii și Insubri trec preste Alpi în Italia de sus. Romanii 62 de ani poartă resboaie cu ei, dar' la an. 562 (191 ant. Cr.) înving pe toți Galli din Italia de sus, apoi la 125 ant. Cr. Romanii încep de a trece Alpii în Gallia cea mare, și până la 50 ant. Cr. îi înving pe toți.

Azi în Italia, de sus în fosta Gallia cisalpină, nu mai există Galli, dar' amalgamisarea Gallilor cu Romanii, adecă romanisarea și respective mai târziu italianisarea lor nu a fost perfectă, ba populațiunea gallică a spart limba poporală romană și pentru aceasta și limba italiană în Italia de sus și până azi e spartă, și nu poate

ajunge la o unitate, pentru ca în Italia de sus sunt mai multe dialecte italiene influențate de celtism sau gallism; anume, sunt trei grupe de dialecte, una răsăriteană (venițiană), alta apusană (în Piemont, și e mai mult francesă), iară a treia, mijlocie și cea mai aspră și ciuntată, afară de această, și în grupe sunt nuanțe dialectice.

Vecinii, pe acești Italiani din Italia de sus, și deosebi pe acei dela mijloc și de câtră răsărit, nici nu-i numesc Italiani, ci: *Velși*, ce înseamnă: Galli. Și acei vecini, începând dela căderea imperiului roman dela răsărit [476 d. Cr.] au fost populațiunile germane, iară în partea grupei răsăritene, din secolul al 6-lea încoaci și populațiuni slavice.

4. Celții în Britania

Britania stă azi din Anglia, Scoția și Irlandia [Hibernia la Celți și Vergyn] și Britania la Celți s'a numit și Albion, mai târziu numai Scoția a rămas cu acest nume, iară locuitorii s'a chemat Alban-ach. Dela numele Albion a rămas și până azi numele Albion, ce se dă Angliei.

Gallii pe locuitorii cei mai vechi i-au numit Briți și Britoni [Brythôn], ei au fost Celți, și Briții după limbă, religiune, datine și port au sămănat Gallilor; dela numele Britt, purcede numele Britannia.

Iulie Cesare la an. 55 ant. Cr. a intrat în Britannia; împăratul Clăudie la an. 41—54 d. Cr. din o parte din Britannia face provincia romană și pune armată stătătoare; Adrian 117—138 d. Cr. începe de a încungiura „Britania romană“ cu șanțuri și cu muri, ceialaltă parte s'a numit B. barbară. Romanii au domnit acolo până la an. 410 d. Cr. pe timpul lui Honorie, și apoi au fost siliți să-și retragă legiunile, pentru-că prin imigrările popoarelor, era în pericol chiar Italia.

Popoarele curat celtice, rămase libere, începură de a se certa între sine și anume: Brittii cu Pictii și cu Scoții, și nefericiții de Brittii chemară întru ajutoriu pe Angel-Saxoni, [germani, sași de pre țermii nordici ai Europei] și acestia venind, la an. 449 d. Cr. bătură nu numai pe Pictii și Scoții ci și pe Brittii și ocupară țara lor, și de atunci începe domnia Angel-Saxonilor, asupra Celților și Gallilor din Anglia, și din cari trăesc și azi, dar spartii și greu asupriți de tiranii aristocrați.

În Britannia din ramul celtic au rămas două crauri, cel Gallic sau Văllie la apus, și cel cambric sau cimric [Kymric] la amezii, însă și aceste crauri sunt sparte în dialecte, și amestecate. Celții se află dară:¹⁾

a) În Wales sau Wallis [la germani numită și Wälschland, țara Velșilor, și Walland, țara Wallilor] o țară în sudvestul Angliei și formează o peninsulă; la nord e marea irică [Irlandia] la apus canalul Georg, la amezii canalul Bristol. Aci în Wales e Corn-Wall, un prejur cu dealuri. Wales pe timpul Romanilor s'a numit Cambria. Numele Wales, Wallis purcede din Gales, Gallis, unde *es, is* înseamnă teren; iară Wall e Gall, adecă: țara Gallilor, Wallilor. La Spanioli și azi e Gales.

¹⁾ Mă folosesc de Gramatica celtică, de I. C. Zeuss, Lipsiae 1853.

Când Anglo-Saxonii au hătut pe Celții din țară, o parte din Celți s'a refugiât în pădurile și dealurile Cambriei, și aci s'au amalgamizat cu alte populațiuni celtice; iară o parte a fugit preste mare în Armorica din Gallia [Francia] și aci s'a format Bretagne.

Numele vechiu Cambria s'a susținut în numele Cymry [nemț. Kymry], ce e numele patriotic pentru Wales, și de aci vedem, că Celții după teritoriul pe sine se numesc și Cymri, până ce limba lor o numesc: limba Wallilor [nemț. Walen] sau a Wallisilor [nemț. Walliser]. Angliei îi numesc: Welsh ce e identic cu: gaelic [gälisch]. Limba Wallilor după rătăcină stă mai aproape de a Iriilor, dar' în pronunțaiune divergează.

Din 1,360 de mii de locuitori în Wales, nouă sute de mii vorbesc velsica și Celții acestia se țin mai tare de limba lor, decât Celții din Scoția și Irlanda, și pe lângă o literatură însemnată, au azi 11 foi de săptămână.

Celții din Cornwall azi sunt stinși de tot.

b) În Scoția, carea e partea nordică a Angliei, sunt Scoți germani și Scoți celți și acestia, pe sine — după numele cel mai vechiu — se numesc: Gael sau Cael și țara lor Gaeldoch. Caeldoch, ce e un teritoriu de 40.000 km. □. Aci se vorbește gaelice [gälice, nemț. gälisch] și Irii, pe Scoții din munți îi numesc Gaelig [nemț. Gälische] sau Gaelic. La 1881, au fost 231,594 de suflete, și deși în biserică și în școală au limba lor, Gaelii dela câmpia perd din pământ, amestecându-se cu Angliei mai culti.

În secolii 9 și 10 d. Cr. Gallii sau Celții din Irlanda au imigrat în Scoția sud-vestică. Teritoriul acestora se numește în latina: Gallvegia, la Anglosaxi, Gallveia, iară la popor: Galloway, ce înseamnă: țara Gallilor; iară o parte din Scoția celtică se numește Caledonia.

c) Irlanda la Celții vechi s'a numit Eirin și Erin [din iar, apus]; la scrietorii vechi s'a numit Ierne, Iernis, Iuvernia și Hibernia. Irlanda e o insulă a Angliei.

Populațiunea Irlandiei în partea cea mai mare a fost de origine celtică, anume: gaelică [gallici] și descendenții Colonistilor scoți, cu acei născuți în Irlanda, așa s'au asimilat, încât ei după caracter trebuie considerați de Gaeli sau Iri adevărați.

După istoria barzilor [poetilor cântăreți] Irlanda la an. 2736 a facerii lumii [pe basa socotii lui Rostek 1248 a. Cr.] a fost ocupată de o seminție celtică din Asia. La ant. 1881 limba celtică o vorbeau 949,932 și din acestia numai 64,167 șciau și englezesce, dar' de atunci numărul lor a mai scăzut.

Irii și Scoții munteni sunt béli [blonzi] și în partea mai mare sunt Gaeli [răspuns Gheli] iară Walesii [Waleser] sau Welșii [Wälſchen], după numele teritoriului, numiți și Cymrii [Cambri, Cimbri] sunt cu păr negru ca Bretonii și Wallonii din Francia, dar' în tot cazul sunt amestecați cu Gaeli, pentru-că Cymrii în anele și cronicile lor, pe sine totdeauna se numesc Gael și Gael-ag [gälisch].

Angel-Saxonii sunt un popor din ramul germanilor, dar' limba engleză azi e destul de încărcată cu elemente celtice de ale popoarelor cucerite, și astfel e mai celtică

decât al altui popor german; iară numele de localități în Anglia, și acolo unde azi sunt numai Angli, afară de numele unor sate și orașe, edificate de ei, sunt numai Celtice.

d) Să vedem, că cum se clasifică limbele celtice de azi între sine. Limbile celtice vorbite azi cam de 4 milioane de suflete, deosebi în Francia și în Anglia se împart în două grupe.

I-lea grupă se numește *cymrica* sau *britannica* și de aceasta grupă se țin: a) gallica [gälische] vechiă. b) Wallisica, [engl. Welsh, nemț. wallisische] de azi. c) Bretonica [bretonische] în Bretania din Francia, dela Britti sau Celții din Wales și Cornwallis, fugiți în Armorica. d) Cornica [kornische] din Cornwallis, cea mai de aproape cu bretonica, dar' azi rămasă mai mult numai în literatură.

A II-a grupă se numește *gällică* (gälische) și cuprinde în sine: a) irica [irische] sau irlandica, numită și celto-irica. b) Erse în Scoția muntoasă, special numită: gälică [gälische]. c) Manx, limba celtică pe insula Man [azi și Angelseg]. Limba baschică, afară de elementul iberic și roman, e gälică, iară cea vallona, afară de elementul german și roman, e cymrică.

Și precum a fost în anticitate ramul celtic, că în privința materialului de limbă a stat mai aproape de cel german și în privința gramaticii, de cel italic, așa au rămas corelațiunile și între limbile celtice de azi.

S'au adus argumente pentru de a constata, că Celții cu păr negru [Cymrii] au pornit din nordul teritoriului aric, iară Celții cu păr blond [Gaelii] au pornit din sudul aceluși teritoriu. De samscrită mai aproape stau dialectele gälice [gälische] și astfel ramul gaelilor a gallilor a pornit într'un timp, când limba poporală samscrită nu se abătea tare dela acea cultă. Aci zace cauza, că întră limba celtică, vechiă și de azi, și întră cea samscrită se poate face asemănare, adeseori cu mari rezultate, dar' și între unele limbi de azi, veșuitoare în Iran. Fărăsă, că noi, aceste legături nu le-am putut cuprinde din literatura noastră de până azi.

Dr. At. Marienescu

(Va urma)

Asociațiunea transilvană

Zilele săptămânei trecute au fost pentru Ardeleni zile de sărbătoare pentru festivitățile, ce au avut loc în Blaj unde „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român” și-a ținut adunarea sa generală în acest an. După raporturile foilor noastre comunicăm cetitorilor nostri pe scurt decursul acelor festivități.

Blăjenii s'au pregătit încă de mult pentru-ca se primească și petreacă bine publicul ce a avut de gând să ia parte la adunare.

Străinii au început să se adune în Blaj încă Duminecă (13 August v.). Comitetul a sosit Luni

la amiază, ear grosul publicului Luni d. a. și noaptea. Luni sara s'a ținut o seară de cunoștință; dl Dr. Al. Pop a salutat oaspeții în numele Blajenilor.

Marți după liturgie, publicul s'a adunat în spațioasa sală de gimnasiu, unde președintele asociațiunii I. M. Moldovan a deschis adunarea prin următoarele cuvinte:

„Onorată adunare!

În timpul din urmă s'a observat o viuă interesare față de „Asociațiunea“ noastră, în toate regiunile țării locuite de Români. Numărul membrilor ei, — *deși nici pe departe nu atinge suma ce s'ar aștepta cu dreptul*, — s'a sporit în mod considerabil. Despărțimintele croite de mulți ani și cu greutate mare puse în activitate, acum funcționează mai pe tot locul nu numai în centrele lor, dar unele chiar și prin comunele singuratice. Ele ramifică din ce în ce mai mult pulsațiunile, ce sunt chemate a le duce până în cele mai depărtate unghiuri, și a le ținea vii și sănătoase în legătură cu centrul. Adunările lor cel puțin în casuri și locuri singuratice sunt cercetate foarte bine, așa cât ele încep a corăspunde destinațiunii lor importante. Crescând această interesare și generalisându-se în tot ținutul locuit de Români, în scurtă vreme vom ajunge la ținta prefiptă a acestei instituțiuni. Dar spre aceasta se cere lucrare stăruitoare și foarte încordată, pentru-că masele mari în genere sunt conservative, ear' poporul român în special ține ca ferul la cele erezite și întimpină cu neîncredere ori-ce inovațiuni. E bună însușire aceasta a Românului, pentru-că ea îl ține în ființa sa și-l apără în contra smăcinărilor; *numai cât ea de multe-ori pune pedeci grele și progresului în cele bune și salutare!*

Altă aparițiune îmbucurătoare în viața cea domoală a „Asociațiunii“ noastre este aceea, *că afacerile ei au început a se discuta viu și cu interes nu numai în cercuri private, ci și în publicitate. Puteri nouă se adună în giurul ei, 'i-se angajează cu mare zel, și îi promit concursul lor viguros.* Verderile asupra mijloacelor nu putem zice că s'au schimbat; dar' ele s'au lămurit și clarificat mult în timpul din urmă.

Chiar și cu referință la normativul reuniunii acesteia, s'a simțit lipsa de a face unele schimbări, prin cari se i-se asigureze o funcționare mai promptă și mai corăspunzătoare.

Pe lângă aceea fiind în statute unele expresiuni și determinări, ce nu stau în consonanță cu raporturile schimbate ale vieții publice de stat, din parte competentă s'a cerut modificarea și introducerea altor dispozițiuni după stările factice și dreptul public *de acum.*

Deci organul executiv al „Asociațiunii“ acum împlinește mandatul adunării generale din 1892,

satisfăce totodată provocării înaltului regim și prezentează onorabilei adunări, prelângă raporturile despre mersul afacerilor, cari vor fi obiect de discuțiune și decideră, precum a fost dela întemeierea „Asociațiunii“ în fiecare an, — și *un proiect de modificare a statutelor*, ca așa ele să fie aduse în consonanță cu dreptul public, eară de altă parte să fie mai clare și să ne asigureze mai deplin mersul regulat spre scopul prefipt.

E învederat că cu deosebire priu acest punct al programului seu, adunarea prezintă devine foarte însemnată, chiar epocală în viața „Asociațiunii“, pentru-că ea are să decidă și asupra unor determinări din statute ce i se prezentează modificate nu numai după formă, dar și după *cuprins.*

Cu atâta simțim cu toții bucurie mai mare, când vedem adunată aci o coroană de membri atât de numeroasă și public atât de frumos, frați cu inimă aprinsă, plină de zel pentru public, cari au concurs nu numai din ținutul mai apropiat, dară și din regiuni depărtate, spre a-și uni puterile și a lucra împreună.

Onorată adunare! Dacă vom cumpeni serios mulțimea lipselor ce ne impresoară; dacă vom considera cât de multe și varii sunt terenurile, cari reclamă în mod imperios aplicarea puterilor și a activității noastre; dacă vom adauge cătră aceste împregiurări grele în cari ne aflăm: judecând drept vom trebui se recunoascem, că bune și dulci sunt fructele acele, cari ni le-a produs „Asociațiunea“ până aci. Dară ele sunt puține, de aceea nu prea suntem mulțumiți cu avântul ce „Asociațiunea“ noastră a luat dela începutul seu și până azi. Pentru accia dintre noi, cari judecă astfel, corectivul este imediat de sine: să punem umărul cu toții, să lucrăm cu mic cu mare, bătrâni și tineri întru țuțelegerea frățească, unul fiecare după măsura puterilor sale, și fructele vor deveni din ce în ce mai numeroase, vor căștiga creștere și dezvoltare.

Divisiunile ivite pe alte terenuri, și poate și îndreptățite din anumite considerări, pe terenul acesta să lipsească, și „Asociațiunea“ va prospera!

Vă salut din inimă pe toți, și cu aceasta declar adunarea ei generală de deschisă.

După acest discurs mult aplaudat, se dete cetire raportului comitetului.

Din Raportul Comitetului estragem: Comitetul a ținut 12 ședințe ordinare și 2 extraordinare.

Conclusele adunării generale din anul trecut s'au executat toate, afară de concludul, ce se refere la premiul de 50 fl. destinat unei *biblioteci populare ambulante.*

În special: 1) Pentru publicarea de scrieri populare, s'au scris 3 concursuri literare.

Relativ la revisiunea statutelor Asociațiunii, inițiată prin adunarea generală din 1892, fiind provocați și prin rescriptul ministrului de interne Nr. 929/1895, ca să se modifice în special §§. 5 și

21, cari nu mai corespund actualelor împrejurări de stat, și se se adaugă un nou §. referitoriu la dreptul de suprainspecțiune al statului, basat în lege, comitetul înaintează adunării generale un nou proiect de statute pentru definitivă statorire.

Școala Asociațiunii. Școala civilă de fete cu internat și drept de publicitate a Asociațiunii este în progresivă dezvoltare.

Comitetul a exercitat dreptul său de supraveghiere prin vice-președintele Asociațiunii, ca delegat al său, și constată cu plăcere, că mersul învățământului, spiritul școlii și internatului a fost deplin mulțămitoriu.

Cu privire la *Averea Asociațiunii*. Să constată în timpul din urmă un interes și îmbunătățire considerabilă și în ce privește administrarea taxelor de membrii din afară.

Întreaga avere administrată de comitetul central al Asociațiunii a fost: 157,733 fl. 18 cr. și Lei: 85,000. Fondul „George Barițiu“ a crescut la sumă de 3,411 fl. 16 cr.

Membrii Asociațiunii. Membrii Asociațiunii au fost în 1894: 1. fondatori 73; 2. pe viață 162; 3. cu taxe anuale 714, dintre cari 412 au solvit deja taxele pro 1894.

Biblioteca. Biblioteca Asociațiunii la finea anului expirat a constat în general din 3232 opuri în 7389 tomuri, 5521 broșuri și 15 hărte.

Publicațiunile Asociațiunii. În editura asociațiunii au apărut în 1894 și timpul mai nou, următoarele publicațiuni: 1. „Transilvania“ pro 1894 în 12 numeri sub redacțiunea dlui Zaharia Boiu, prim-secretariul Asociațiunii; 2. „Numărul festiv“ al foii „Transilvania“; 3. „Date istorice privitoare la familiile nobile române.“ Tom. II-lea în 53½ coale tipariu, edat sub auspiciile Asociațiunii de Ioan cavalier de Pușcariu; 4. „Higiena copilului dela naștere până la al 7-lea an al vieții“ de Simeon Stoica, medic în Abrud; etc.

Despărțimintele. Despărțimintele Asociațiunii în mare parte funcționează spre deplina mulțămire a intereselor noastre culturale. În special cu laudă amintim despre activitatea despărțimintelor: Abrud, Alba-Iulia, Bran, Brașov, Brad, Blaj, Cohalm, Dicio-Sân-Mărtin, Făgăraș, Hațeg, Mediaș, Mureș-Ludoș, Mureș-Oșorhei, Năsăud, Reghin, Orăștie, Sebeșul-săsesc, Seliște, Sibiu și Simleul-Silvaniei.

Propunerii. Comitetul propune: a) a lua spre seire acest raport; b) a declara de membrii Asociațiunii pe cei primimiți de comitet și provezuți cu document de legitimare; c) a da espresiune condolenței pentru membrii răposați ai Asociațiunii, după consemnarea prezentată; d) a da absolutoriu pentru rațiociniile Asociațiunii pro 1894; e) a aproba proiectul de buget al Asociațiunii pro 1896; f) a alege

președintele, vice-președintele, membrii comitetului și ceilalți funcționari ai Asociațiunii pe un nou period de trei ani, 1895—1898 inclusive.

Școalele medii gr. or. din Brașov

Direcțiunea școalelor medii din Brașov ne trimite următorul

A v i s

Înscrierile pentru anul școl. 1895/6 la școalele medii gr. or. rom. din Brașov (gimnasiul mare, școala reală inferioară, școala comercială mediă) se vor face în zilele de 1/13, 2/14 și 3/15 Septembrie a. c.

Studiile pregătitoare care se cer la aceste școale sunt: a) pentru primirea în clasa I. gimn. și I. reală, absolvarea cu succes a clasei IV. elementare (primare) și trecerea unui examen de primire, ce este a se depune cu o zi înainte înscrierii, având școlarii să dovedească un cuant suficient de cunoștințe din cetire și analiză și din cele 4 operațiuni simple ale calculului; — b) pentru primirea în cl. I. comercială se cere, ca școlariul să fie absolvat cu succes 4 clase reale sau 4 gimnasiale, în cazul din urmă având să depună examenul de primire din limba franceză; — c) pentru primirea în celelalte clase ale școalelor medii se cere absolvarea cu succes cel puțin suficient a clasei precedente.

Esamenul de primire al școlariilor cari vor să intre în cl. I. gimnasiale sau reală se va face în zilele de 31. August v. și 1 Septembrie v. a. c. *Esamenele supletorii și de emendare* ale școlariilor căzuți din câte un studiu se vor ține în 31 August v. dela 8—12 oare a. m. și dela 2—5 p. m.

Din cauza aglomerării mari de școlari în cl. I. gimnasiale la înscrierea în această clasă se va observa următoarea ordine: în 1. Septembrie v. se vor înmatricula numai școlarii, cari au terminat clasele elementare cu nota generală de *foarte bine*, în 2 Septembrie v. cei cu *bine*, ear în 3. Septembrie v. cei cu *suficient*, — între cești din urmă în prima linie școlarii din Brașov și comitatul Brașovului. În toate celelalte clase înmatricularea se va face în ordinea prezentării, fără aceste restricțiuni.

Școlarii, cari nu au absolvat clasa lor în anul precedent școl. la școalele noastre medii, au să se prezinte la înscriere cu următoarele documente:

1. *Testimoniu școlariu* de pe clasa ultimă absolvată;
2. *atestat de botez*;
3. *certificat de revaccinare* (reoltuire). Școlarii trecuți de 14 ani nu au să prezinte acest document.

Didactrul, din care cel puțin jumătate este a să plăti necondiționat la înscriere, este pentru școlarii de religiunea gr. or. și gr. cat. 7 fl. în gimnasiul inferior și școala reală inferioară, ear în gimnasiul superior și în școala comercială 11 fl. Școlarii de alte confesiuni plătesc didactrul *impătrat*.

Afară de didactru fie-care școlariu trebuie să plătească îndată la înscriere încă următoarele taxe:

1) pentru bibliotecă școlarii din cele 4 clase inferioare câte 30 cr. ceilalți câte 50 cr.;

2) taxa pentru testimoniu și programa școlară 1 fl. 50 cr.;

3) taxa de primire de 7 fl., care o plătesc odată pentru totdeauna acei școlari, cari pentru prima dată se înmatriculează la școlile noastre.

Dela taxele înșirate sub 1) 2) și 3) nu se scutesce nimeni. Se observă însă, că școlarii dela școlile noastre, cari au fost scutiți de didactru în anul trecut școlariu ca taxă de testimoniu plătesc numai 1 fl.

Spre orientarea Stimaților Domni părinți direcțiunea în conformitate cu repetițiile sale. avisuri publicate în decursul anului școlariu trecut, aduce la cunoștința celor interesați, că toți acei școlari, cari frecuentând anul școlariu precedent aci, nu și-au fost plătit didactrul întreg până în 1 Iunie v. a. c. nu vor fi înscriși până nu vor plăti pentru anul școlariu curent *didactrul întreg înainte*.

Petițiunile de scutire de didactru ale școlariilor săraci și diligenți, instruite cu atestat valabil de pauperitate, sunt a se înainta în timpul dela 4—15 Septembrie v. la Domnii profesori de clasă, cari le vor prezenta conferinței profesionale spre ulterioară afacere.

Brașov, în 14 August v. 1895.

Direcțiunea școlilor medii gr. or.
române din Brașov.

Virgil Onițiu,
director.

Varietăți

Prof. Dr. Weigand a sosit Joi cu trenul de amiază. Joi d. a. a fost la Glimboca (cu trăsura), Vineri a plecat de dimineață pe jos la Rugi, de aci la Poiana. — Sâmbătă, pe jos la Jupa-Zagujeni, de aci cu trenul de amiază la Sacul. Sara s'a rentors la Caransebes.

O căsătorie de probă în ministerul de interne. Cetim în foile din Budapesta: Ministrul de interne Desider Perczel, e un om cuminte și cu experiență. El a recunoscut adevăritatea sentinței lui Goethe: „*Alle Theorie ist grau*“ și că 10 minute de praxă sânt mai instructive, decât o jumătate de an de învățat. De trei luni Lukács György, conducătorul matriculelor, se încearcă a instrua pe inspectorii de matricule prin ordinațiuni și indegetări și acum ear' se puse la masă ca să scrie o ordinațiune. Ministrul de interne însă, care sta lângă el, îl apucă fără de veste de braț și îi interzise lui Lukács prin ordinațiune verbală, de a mai da ordinațiuni scripturistice. „Haid să fim oameni practici“ zise el și chieamă pe conducătorii de matricule la sine. Erau 23 de inspectorii adunați în sala de primire a ministrului. Ministrul întinse brațul lui Lukács György, care plecă rușinat ochii. Apoi zise către *Enest Madarász*, inspectorul cercului Pesta: „Domnule *Madarász*, Eu sunt mire; dl *Lukács György* a fost atât de ama-

bil de a lua rolul de mireasă. Te rog copulează-ne!“ *Madarász*, se postă acum înaintea mesei verzi, își trase mânușile și încinse eșarpa tricoloră: „Miriile se pășască înainte,“ zise el, punând totodată o carte mare groasă pe masă, matriculele de căsătorie. Cu pași nesiguri, cum se potrivește pentru miri, pășește înainte Desider Perczel și Lukács. „Ce etate ai“ întrebă pe ministrul de interne. — „Aproape 50 de ani“ răspunse acesta. — „Și d-ta, gingașe mireasă?“ Lukács György plecă rușinat pleoapele și răspunse șopotind: „Otpsprezece!“ Inspectorii de matricule, cari făceau pe martori, strigară entusiasmați: „Se potrivește de minune!“ — Ministrul le făcū semn să se liniștească; inspectorul *Madarász* însă continuă: „Te rog dragă mireasă, delătură voalul, care-ți acopere fermecătoarea-ți față“. Lukács făcū cu mâna, ca și când ar depărta voalul. Un Ah! de admirație sbură de pe buzele martorilor. Ici-colea se auzia câte o observație lingușitoare: „Cât e de grațioasă!“ „Cât e de fărmedătoare!“ Acum *Enest Madarász* zise formula cununii. Contractul de căsătorie a fost subscris de *Perczel cu mână sigură ear'* de *Lukács cu mână tremurătoare (așa se cuvenia)* — „Și acum,“ încheie Lukács ceremonia. „Vă rog să vă împliniți și datorințele religioase; de altfel, la propunerea dlui ministru-președinte Bánffy și a dlui ministru de interne Perczel, vă declar de cununați.“ Tinăra păreche însă nici gând n'are să petreacă la oalăță lunile de miere; *din contră Perczel Dezső se despărți la moment de Lukács György* (Bun exemplu. Red.) Inspectorii de matricule însă declarară, că într'o jumătate de cias au învățat mai mult decât în viața lor întreagă, în care mulți din ei n'au învățat nimic. (Tribuna)

Dare de samă și mulțămintă publică. (Continuare din Nr. trecut). Marie Gruescu 10 cr., Filip Jurma 10 cr., George Gruescu 10 cr., Vasilie Belcia 10 cr., Anesia Gincian 10 cr., Amalia Muntean alui Const. 10 cr., Maria Jian alui Adam 10 cr., Ana, Silvestru, Petru, Nicolae, Amalia Puiu 20 cr., Josif Gruescu 10 cr., Nicolae Gruescu 05 cr., Vasilie, Persida, Amalia, Rosina, Josif, Vasilie și Elena Sumic 20 cr., Filip Muntean alui Filip 10 cr., Ruja Belu 10 cr., Johann, Venzel Rach 10 cr., Maria Schimpl 50 cr., Johann Höffner 10 cr., Iosef Liszi 30 cr., Robert Engleiter 10 cr., Johann Eckl 10 cr., Wolfgang Altmann 10 cr., Toma Partl 10 cr., Johann Zetl 10 cr., Albert Eckl 10 cr., Iosif Stuibler 10 cr., Iohann Stuibler 10 cr., Rudolf Serbauer 10 cr., Martin Eckl 10 cr., Iosef Eckl 02 cr., Johann Rach 10 cr., Wenzel Keszner 10 cr., Wolfgang Pomann 10 cr., Johann Riecher 10 cr., Marie Stauber 10 cr., Iosef Steer 04 cr., Albert Tremmer 10 cr., Martin Tremmer 10 cr., Ana Tremmer 03 cr., Johann Eckl 10 cr., Petru Panasiu 05 cr., Ioan Traboian 10 cr., Ioan Alexandru 20 cr., Nicolae Velescu 10 cr., Michail Bosioc 10 cr., George Jurcescu 30 cr., Cuzma Mutașcu 02 cr., Iosif Ienia 03 cr., Nicolae Vladescu 10 cr., Nicolae Ienia 10 cr., Ianes Mutașcu 03 cr., Nicolae Ienia 12 cr., Martin Jurcescu 02 cr., Andrei Ciortan 02 cr., Simeon Ciortan 10 cr., Ianes Armaș 05 cr., Andrei Muntean 05 cr., Stefan Curescu 07 cr., Ioan Curescu 02 cr., Ioan Jerenga 10 cr., Mihail Curescu 10 cr., Constantin Ienia 04 cr., Ioan Ienia 10 cr., Nicolae Mutașcu 10 cr., Petru Șerbauer 10 cr., Venzel Leit 10 cr., Ferdinand Wolf 10 cr., Iohann Weinforter 10 cr., Wolfgang Weinfort 10 cr., Iohann Weinforter 05 cr., Andreas Tremmer 10 cr., George Jurcescu 10 cr., Dumitru Spuneri 10 cr., Ilie Vladescu 10 cr., Leopold Krall 10 cr., Toma Hoffmann 05 cr., (Va urma)

Bibliografie. Prin librăria diecesană din Caransebeș se pot procura: **Istoriele biblice** pentru elevii școalelor populare de *Dr. Petru Barbu*. Caransebeș 1895. Prețul 12 cr. — **Catechismul** religiei ortodoxe-răsăritene pentru școalele populare de *Dr. Petru Barbu*. Caransebeș 1893. Prețul 20 cr. *Aprobat de Ven. Consistorii din Arad și Caransebeș.* — Tot odată se anunță, că se află sub tipari: **Preparațiuni la istorioarele biblice** după principiile herbarțiane. — **Domnilor Învățători** respective *Caticheti*, la cererea proprie, li se trimite grătit câte un exemplar din *Istoriele biblice* cu o *preparațiune*.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Susani**, protopresbiteratul Făgetului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariu în bani gata 300 fl. v. a.
2. Pentru conferință 8 fl. v. a.
3. Pentru scripturistică 3 fl. v. a.
4. Lemne în natură 14 metri cubici aduși în ocolul școalei, din care are a se încălzi școala.
5. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină de $\frac{3}{4}$ juger.
6. Dela înmormântări 20 cr. ear cu liturgie 50 cr.

Ceice doresc a ocupa acest post învățătoresc au să-și subștearnă recursele ajustate cu documentele necesare, conform statutului organic și regulamentului pentru organizarea învățământului, adresate comitetului parohial din Susani, la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. în Făget, până la termenul deschis.

Comitetul parohial dorește, ca recurenții să se presinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, dar nici de cum în ziua de alegere.

Dintre recurenți va fi preferit cel cu cunoștința muzicii vocale și instrumentale cu scopul de a înființa și conduce un cor, pentru care va fi remunerat cu 2 jugere pământ, care aduce un venit anual de 30 fl.

Alesul învățătoriu este obligat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua școlarii în cântările rituale și a purta scripturistica comitetului și sinodului parohial.

Susani, din ședința comitetului parohial ținută la 6 August 1895.

[62] 1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Sebastian Olariu* prot. tract.

Concurs

Conform ordinățiunei Ven. Consistoriu din 17 Aprilie c. Nr. 1107 șc. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. din *Terova*, protopresbiteratul Bocșei-mont. cu termen de

recurgere până la 8 Septemvrie a. c. v. pe lângă emolumentele următoare:

1. Salariul anual 300 fl.
2. Trei jugere de pământ parte arătoriu, parte de tîn;
3. Cuartir cu 2 încăperi, cuină, cămară, grajdii și grădină de 360 □°.
4. Pentru participare la conferinție și adunarea generală 12 fl., care bani numai atunci fi ridică, când ia parte la acele întruniri.
5. Pentru scripturistică 5 fl.
6. Dela înmormântări 50 cr. și respective 30 cr. De lemne pentru încălzirea salei de învățământ în-grijesce comuna cu 12 metri.

Învățătoriu va fi deobligat a purta cantoratul în biserică, apoi a instrua copii în cântările bisericesti; mai este deobligat a compune socoțile bisericesti și școlare.

Se poftesce dela recurenți ca înainte de alegere să se presinte odată în biserică.

Recursele ajustate după prescisele regulamentului le vor înainta P. O. oficiu protopresbiteral concerninte.

Terova, din ședința comitetului parohial ținută în 20 Iulie 1895.

1—3 [61]

Iul. Bumbescu,
președinte.

Ioan Franțiu,
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Maxim Popovicu*, protopresbiter.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Bichigi**, protopresbiteratul Făgetului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. Pentru conferință 6 fl.
3. Pentru scripturistică 3 fl.
4. Lemne în natură 32 metri cubici aduși în ocolul școalei, din care are a se încălzi și școala.
5. Curatorului școalei 8 fl.
6. Locuința liberă în edificiul școalei cu grădină de $\frac{1}{2}$ juger.

Dela înmormântări unde va fi poftit 30 cr.

Cei-ce doresc a ocupa acest post învățătoresc au să-și subștearnă recursele ajustate cu documentele necesare conform statutului organic și regulamentului pentru organizarea învățământului, adresate comitetului parohial din Bichigi, la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. în Făget, până la termenul deschis.

Comitetul parohial dorește ca recurenții să se presinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Bichigi, din ședința comitetului parohial ținută la 31 Iulie 1895.

[59] 1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Sebastian Olariu* protopop tract.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățatoriu la școala confesională gr. or. română din comuna **Cliciova**, protopresbiteratul Făgetului, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. Pentru conferință 5 fl.
3. Pentru scripturistică 5 fl.
4. Lemne în natură 20 metri cubici aduși în ocolul școlii, din care are a se încălzi și școala.
5. Locuința liberă în edificiul școlii cu grădină de 800 □.

6. Doauă jugere și jumătate pământ de arătură de clasa a II-a, care se poate esarenda cu 25 fl. la an.

7. Dela înmormântări, la cari va fi poftit 20 cr.

Cei-ce doresc a ocupa acest post învățătoresc au să-și subștearnă recursele ajustate cu documentele necesare, conform statutului organic și regulamentului pentru organizarea învățământului, adresate comitetului parohial din **Cliciova**, la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. în Făget, până la termenul preseris.

Comitetul parohial doresce, ca recurenții să se presinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Cliciova, din ședința comitetului parohial ținută la 23 Iulie 1895.

[58] 2—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Sebastian Olariu* ppbiter tract.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățatoriu la școala confesională gr. or. română din comuna **Bujor**, protopresbiteratul Făgetului, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. Pentru conferință 10 fl.
3. Pentru scripturistică 5 fl.
4. 20 fl. pentru lemnele necesare la încălzitul salei de învățământ, pe care comuna bisericască este îndatorată a le aduce în ocolul școlii.
5. Locuință liberă în edificiul școlii cu grădină de 1/2 juger.

6. Doauă jugere de pământ de arătură, cari se pot da în arendă la an cu 40 fl.

7. Dela înmormântări, unde va fi poftit 40 cr.; ear cu liturgie 60 cr.

Cei-ce doresc a ocupa acest post învățătoresc au să-și subștearnă recursele ajustate cu documentele necesare, conform statutului organic și regulamentului pentru organizarea învățământului, adresate comitetului parohial

din **Bujor**, la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. în Făget, până la termenul deschis.

Comitetul parohial doresce, ca recurenții să se presinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, dar nici de cum în ziua de alegere.

Dintre recurenți, acela care va fi inițiat în musica vocală și instrumentală va fi preferit.

Alesului învățatoriu i-să pune în prespectivă înbunătățirea salariului cu încă doauă jugere de pământ, dacă va presta rezultat îmbucurătoriu în instruirea elevilor.

Bujor, din ședința comitetului parohial ținută la 30 Iulie 1895.

[60] 2—3

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine *Sebastian Olariu* protopop tract.

Concurs

Conform ordinațiunii consistoriale din 21 Iulie 1895 Nr. 2049 se scrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. română din **Criciova**, protopresbiteratul Logojului cu termen de recurgere până în 31 August 1895.

Emolumentele sunt:

1. Salariul anual în bani gata 300 fl.
2. Paușal pentru scripturistică 10 fl.
3. Pentru participarea la conferințe 10 fl.
4. Pentru 40 metri cubici de lemne, din cari să încălzească și sala de învățământ 60 fl.
5. Cortel liber cu grădină de legumi.
6. 2 jugere pământ estravilan.
7. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 cr.

Dintre recurenți va fi preferit cel cu cunoștința musicei vocale cu scopul de a înființa și conduce un chor vocal.

Alesul învățatoriu este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua pre școlari în cântările rituali, a compune socoțile bisericăsești, școlare și fundamentale și a purta agendele notariale ale comitetului și sinodului parohial.

Dela recurenți să poftesce, ca înainte de alegere să se presinte în vre-o duminecă ori sârbătoare în s. biserică

Recurenții sânt avisati, ca recursele lor ajustate cu cele de lipsă, să le adreseze comitetului parohial din **Criciova**, și să le înainteze oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Logoj.

Criciova din ședința comitetului parohial ținută în 30 Iulie 1895.

[57] 3—3

George Gașpar,
președinte.

Ilie Doșoșanu,
not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

